

OPLÆG TIL KOMMUNE- VALGET 2025

For Næstved Kommune

Danmarks
Naturfredningsforening
Næstved afdeling

Næstved Afdelingen

Formand: Henriette Gaborit, Sørupvej 24, 4684 Holmegaard
Telefon: 22557295 - mail: hegaborit@hotmail.com

Dette Oplæg er udarbejdet af Næstved Afdelings kommunalpolitiske gruppe. For nærmere orientering og aftaler om møder og deltagelse i arrangementer op til valget - kontakt: Jørgen Pedersen, mail: stormfuldehoejder@gmail.com;

Vi kender alle magien ved at være i naturen. Den store naturoplevelse, den lille forundring eller barndomsmindet om mariehønen, der sendtes op efter godt vejr. Naturen er noget i sig selv, ligesom en rig og varieret natur er en stærk allieret i kampen mod klimaforandringerne. I Næstved kommunes "Vision 2026" lyder det i indledningen "Næstved Kommune tilbyder, med sin unikke natur, kultur og historie, nogle helt særlige rammer for det gode liv".

Vi håber, at vores anbefalinger giver inspiration til, at naturen får en fremtrædende plads i dialogerne frem mod kommunalvalget den 18. november 2025. Ligesom vi håber at området får en ambitiøs og handlingsorienteret dagsorden i de fire år den nyvalgte kommunalbestyrelse har til sin rådighed. Og gerne med afsæt i Næstved kommunes Natur og miljøpolitik. En overordnet politik betyder fælles retning og værdier, som alle aktiviteter på området skal holdes op imod. Samtidig kan en politik medvirke til at skabe engagement og ejerskab, som gør det lettere at opnå konkrete resultater for naturen.

DN Næstved sætter fokus på forskellige vinkler på natur, miljø og klima i Næstved Kommune. Rammerne for, hvorledes "den grønne trepart" bliver implementeret, kender vi nu her i den kommende valgkamp, - hvorimod vi her i skrivende stund (maj 2025), ikke er bekendt med hvilket landbrugsjord, der udtages til natur. DN Næstved er dog klar med idéer og vilje til samarbejde.

Til slut - det vigtigste af alt: Stil spørgsmål til vores politikere. Eller til os i DN. God læselyst og handlekraft.

Henriette Gaboritt

Fmd. f. DN Næstveds lokalafdeling

Indhold:	side:
Plads til mere natur	3
Skov er mange ting	4
Gør klimaet til en god fortælling	5
Pas på grundvandet – for de kommende generationer	6
Forbedring af søer og vandløb	8
Naturen ind i råstofgravene	8
Vores ansvar for det sjældne	9
Naturglæde hos børn og unge	10
Stier i naturen giver flere der oplever naturen	11
Natur- og nationalparker	12
Mærkesager for Danmarks Naturfredningsforening	13
Hold styr på tilladelserne	16
Kære Kommune: Få nu borgerne med	16
Stil spørgsmål	18

Plads til mere natur

Prioritering handler om planlægning

Der er rift om arealerne ude på landet, og for at afhjælpe biodiversitets-, klima- og vandmiljøkrisen er det nødvendigt, at der foretages en benhård prioritering i arealanvendelsen. For arealerne på det åbne land, (uden for bysamfundene), foreslår vi, at der nu udarbejdes en helhedsplan eller en arealpolitik for arealernes anvendelse. Af den skal der fremgå en prioritering af arealernes anvendelse.

Hvis arealudpegningerne skal endeligt sikres til realisering, skal de også udmøntes i kommuneplanen. Og for at sikre fremdrift og målopfyldelse, ændres kommuneplanens retningslinjer fra "bør" til "skal" således, at der signaleres, at der ikke gives dispensationer, tilladelser, godkendelser mm. til forhold, som strider imod arealudpegningen.

Placering af VE-anlæg

Anvendelsen af fossile brændstoffer skal udfases, og nye anlæg til vedvarende energi er pladskrævende. Udpegnin-gen af arealer til VE-anlæg skal ske, så det ikke negativt påvirker bevaringsværdige landskaber. Det er ligeledes vig-tigt at sikre, at anlæggene ikke placeres på arealer, hvor det vil forhindre udviklingen af ny natur eller områder til kvælstofreduktion – f. eks. skal *lavbundsområder friholdes for solcelleparker*. I de ikke særligt bevaringsværdige landskaber kan placeres VE-anlæg, hvor landskabsæstetikken kan understøttes ved plantning af skove og brede heg्न omkring VE-anlæg.

Landbrug og byudvikling

Der udlægges store nye naturområder som led i opfyldelsen af Den grønne Treparts målsætninger om CO₂-reduktion, mere natur og kvælstofs begrænsning. På arealer hvor det ikke vil være i modstrid med dette, kan land-brugsdriften fortsætte, og der kan udlægges arealer til byudvikling, infrastruktur mm.

Til byudvikling hører også, at de få ejere af landbrugsarealer, der ikke ejes af jordbrugserhvervet – f.eks. kommu-nen, kirkerne og andre må inspireres til at plante skov under forskellige former. Næstved Kommune ejer f.eks. en del overskudsjord fra ejendomme, der tidligere er overtaget m.h.p. byudvikling.

Klimatilpasning

Der vil i fremtiden være større behov for tilbageholdelse af overfladevand i forbindelse med skybrud for at forhin-dre oversvømmelse af lavtliggende befæstede og bebyggede arealer. Der reserveres derfor relevante arealer til til-bageholdelse af vand, og som derfor ikke kan bruges til anlæg eller lign.

Et landbrug der fylder mindre giver os mere natur

Naturen, klimaet og det rene drikkevand er under et voldsomt pres:

Naturen mangler plads, og tusindvis af dyr og planter er i tilbagegang og i fare for helt at forsvinde.

Vores forbrug af ressourcer er alt for højt til, at naturen kan følge med. Så der er behov for nye løsninger.

Vandet i vores undergrund er mange steder så forurennet, at det ikke længere kan drikkes.

Kriserne for vores drikkevand, natur og klima kan ikke løses uafhængigt af hinanden. Kun ved at finde sammenhængende løsninger, kan vi vende udviklingen og sikre fremtiden for kommende generationer.

Et ganske særligt forhold ved året 2025 og de kommende år bliver den store opgave som folkettinget har vedtaget omkring CO2-reduktion, mere natur og kvælstofs begrænsning til vandmiljøet. Den såkaldte Grønne Trepert. Her er kommunerne pålagt en betydningsfuld rolle ved dette vigtige arbejde.

Der skal på landsplan udtages 400.000 ha. landbrugsarealer til natur. Heraf ca. 150.000 ha ved vådlægning og 250.000 til skov. Selve måltallet kan ikke diskuteres, og det påhviler de lokale grønne treparter og deres ledere og deltagere, at få denne kabale til at gå op. Det forudsætter at kommunen her skal udfolde den største grad af åbenhed, kreativitet og kontakt til borgere og interesse-organisationer. De politikere, der i de kommende 4 år involverer sig og positivt lægger navn til dette vigtige arbejde vil blive husket.

DN Næstved anbefaler:

At der udarbejdes helhedsplaner for store områder i det åbne land baseret på en arealpolitik, hvor der sker en prioritering af arealanvendelsen.

At der foretages strategisk indkøb af jord til byudvikling m.h.p. at der også kan etableres bynær skov.

Bevaringsværdige landskaber og lavbundsjord skal friholdes for VE-anlæg. Og andre større anlæg, der ikke er forudset i den gældende kommuneplanperiode på 4 år.

Solceller, hvor der indgår miljøfarlige stoffer som f.eks. PFAS må ikke anvendes. Når allerede opstillede solcelleanlæg, der indeholder miljøfarlige stoffer skal erstattes, skal det ske efter højeste beskyttelsesbestemmelser.

Grundejerne af solcelleparkerne skal stille en garanti til dækning for evt. udgifter ved nedtagning, erstatningsprojekter og miljøudgifter.

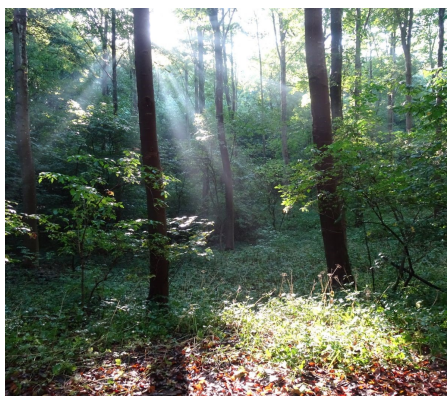
Grønt Danmarkskort udvides i kommuneplanen med ny potentiel natur, så vi samlet når op på 30% beskyttet natur i Næstved Kommune. Heraf skal de 10 % være strengt beskyttet svarende til EU's biodiversitetsstrategi. Her har biodiversiteten største prioritet.

Skov er mange ting.

Som oftest omtales 2 hovedkategorier: Højskove og lysåbne skove. Den mest tillokkende for besøgende er højskoven, hvor man får en højstemt fornemmelse under trækrone. Skovbunden skifter karakter i takt med årets gang og der er et langtrækkende udsyn til dyrelivet. Den lysåbne skov er mere artsrig, men også forskellig i tæthed. I stenalderen var det den mest udbredte, med især egetræer som det fremherskende store træ og med en stor variation af et utal af større og mindre træer og buske. Vores skove er i dag tit en kombination af flere typer højskove, og jo mere variation og vildskab, jo flere dyre-, insektarter og mikrobiologi - også kaldet biodiversitet.

Skove der nu plantes på åben mark, der tidligere var jordbrug, etableres som hovedregel med tæt og kompakt plantning. Der plantes med såkaldte ammetræer spredt jævn ud, der fældes når blive-træer og buske er kommet op i en passende højde. Ammetræerne plantes tæt, hvis der ønskes højskov, og mere spredt hvis der ønskes lysåben og artsrig skov. Efter ca. 10-20 år, kan blivetræer og -buske klare sig selv og de sidste ammetræer fældes.

Der skal plantes skov i Danmark for at nedbringe CO2 indholdet i atmosfæren. I den vedtagne Grønne Trepartsaftale er det anført, at der ud af de 250.000 ha skov skal der være 150.000 ha produktionsskov og 100.000 ha urørt

skov. Produktionsskoven er den skovtype vi kender i dag, hvor der løbende fældes til produktion og brændsel og fornyes ved nyplantning i skoven. Den urørt skov skal forstås helt bogstavelig. Der sker i princippet ingen regulering og fældninger. Herved mangedobles med tiden biodiversiteten, og denne skovform skal gerne vokse i omfang.

Når det også er et formål med mere skov, at tilgodese en højere biodiversitet på arealerne, så arbejdes der i Klimaskovfonden p.t. med et udviklingskoncept der betegnes med *Assisteret Naturlig Regeneration* eller tilgroning (ANR). Det skal forstås sådan, at naturens egen udvikling i virkeligheden er mere righoldig, robust og effektiv til at få bragt naturen "tilbage på sporet". Der går ganske vist tid, før vi ser effekten, for det er først, når de nye skove er etableret, at klimaet og biodiversitet kan få det bedre, og natur tager tid! Løsningen synes at være, at der kan kombineres traditionel skovplantning med større og mindre ANR-arealer. Naturen klarer det selv, hvis den får et kærligt skub.

DN Næstved anbefaler:

De skove der etableres på kommunens overskudsarealer fra byudviklingen tilplantes i overensstemmelse med beboernes ønsker fra naboer og de nærmeste bysamfund, men med hovedvægten på mangfoldighed.

De skove der udtages fra landbrugets omdrift i forb. m. processen i regeringens grønne trepartsproces skal udtages efter samme forhold som vedtaget på landsplan – altså 3/5 del som produktionsskov og 2/5 del som urørt skov.

Kommunen som myndighed skal fastlægge fremtiden for disse skove med enten tinglysning, eller - hvis der ikke er nok frivillighed med den indholdsrige natur - om nødvendigt med en ændret planlov, så der kan planlægges med en rodfæstning i kommuneplanen.

Gør klimaet til en god fortælling

Oversvømmelseskatastrofen oktober 24 i Spanien ligger frisk i erindringen, men også Danmark er blevet ramt af klimarelaterede oversvømmelseshændelser i de foregående år. Ifølge en ny rapport, så trues 29% af det danske areal i fremtiden af vand fra jorden, havet og himlen. Det er nu helt sikkert, at det længe varslede mere ekstreme vejr er ankommet, og vi er nødt til at reagere.

På den baggrund er kommunens klimapolitik et vigtigt og vidtrækkende politikområde og DN Næstved anser det derfor som meget positivt, at Næstved Kommune har udarbejdet en klimahandleplan under DK2020 projektet. Planen omfatter mange tiltag og vi vil her kun nævne områder, som vi mener fortjener ekstra opmærksomhed.

Under arbejdet med klimaplanen skal vi have for øje, at klimaneutralitet i 2050 nærmere er et politisk sat mål, frem for en plan, der sikrer os stabilt klima i fremtiden. Her er det vigtigt at forstå, at vi globalt har en meget begrænset mængde drivhusgasudledninger tilbage, hvis vi vil nå at holde opvarmningen under 1,5 grader.

DN Næstved anbefaler

Opnåelse af handleplanens målsætninger bør have høj prioritet. I klima- og miljøpolitik opleves det ofte, at ambitiøse målsætninger af forskellige årsager ikke indfries. Derfor bør der proaktivt ses på, hvilke mulige hindringer, der kan dukke op, så vi sikrer gennemførelsen af handleplanen.

Gennemsyn af planen med henblik på mere vidtgående opfyldelse af målene. Som nævnt ovenfor, er de nuværende målsætninger ikke nok til at sikre et stabilt klima. En situation, hvor de nuværende målsætninger udvides og bliver stramme, bør derfor forberedes i god tid.

Energirenovering af kommunens bygningsmasse bør accelereres. Næstved ligger på dette arbejdsfelt ifølge en analyse fra Dansk Industri på plads 56 blandt landets kommuner. Der skal afsættes ressourcer og stilles krav både til den kommunale – og den private bygningsmasse.

Når en ha tørvejord tages ud af landbrugsdriften har det stor klimamæssig virkning. De mange store og små kulstofrige arealer har stort klimamæssigt potentiale. I Næstved kommune er der samlet set meget der kan udtages, og derfor bør indsatsen på dette området intensiveres.

Mere tid til børn i naturen – naturen har brug for dem. Det er vigtigt med kendskab til naturens kredsløb m.m., at man opbygger en dyb oplevet fortrolighed med den lokale natur og livet i den. Det er der brug for i forbindelse med den grønne omstilling. Skoler og institutioner kan etablere en sådan ”varm” forbindelse til naturen ved at give børnene mere tid i naturen.

Øge produktionen af solenergi på kommunens – og borgernes ubrugte tagarealer. Det er et mål i Næstved Kommune, at produktionen af VE i kommunen bliver øget. Derfor bør der gennem borgerenergifællesskaber etableres nye anlæg, hvis oprettelse bør faciliteres. Effekten i kW vil nok være begrænset, men de involverede borgere føler, at de bidrager aktivt til at løse klimaproblemet. Når vi handler er vi nemlig en del af omstillingen, ikke bare ofre for den.

Giv fortællingen omkring den grønne omstilling et positivt udtryk. Den grønne omstilling bliver ofte italesat som en ”mangelfortælling”, hvor vi skal undvære materielle ting, som vi har vænnet os til at forbruge. Vi mennesker har svært med at afgive etablerede privilegier.

Stå fast på allerede indgåede aftaler om reduktioner og CO2-afgifter. Når politikere bliver bange for deres egen skygge og laver tilbagerulning som følge af erhvervenes lobbyvirksomhed, skader det deres troværdighed og borgere mister troen på den grønne omstilling.

Pas på grundvandet – vores drikkevand også for de kommende generationer.

Rent vand er en nødvendighed for folkesundheden, biodiversiteten og klimaet. I Danmark er vi stolte af vores rene grundvand. Men det er truet af pesticider, der anvendes til at bekæmpe ukrudt, skadedyr og svampe. Også andre bruger af grundvandet, og det rene drikkevand er en af vores mest værdifulde resurser. Men drikkevandet er ikke længere rent alle steder. Giftstoffer som bl.a. PFAS der er et evighedsgiftstof - giver anledning til bekymring for fremtiden. Og myndighederne synes lammet over for udviklingen.

Grundvandet er vigtigt - ikke kun til at dække vores daglige behov i husholdningerne, men det er også vigtigt for jordbrugserhverv, industri og naturen. Fornyelse af grundvandet /drikkevandet tager flere årtier, hvilket gør det særligt sårbart over for forurening. Vi ser i dag eftervirkninger af tidligere tiders anvendelse af kemiske stoffer, og vi har et stort ansvar for at sikre de fremtidige generationer rent grundvand ved ikke at sende sundhedsskadelige stoffer gennem jorden til grundvandet. Rent grundvand er en dyrebar ressource.

Overvågning.

Løbende overvågning, som er et nationalt krav til kommunerne viser, at en stor andel af de aktive drikkevandsboringer indeholder pesticidrester. Selv lave koncentrationer af kemiske stoffer kan udgøre en potentiel sundhedsrisiko. Og vi ved ikke altid hvad, hvor og hvor meget, der har en indvirkning! Derfor bør forsigtighedsprincipper i højere grad være styrende.

Vi kender ikke detaljerne i, hvorledes Næstved Kommune er ramt af kemikalieforurening af vores grundvand. Mere åbenhed fra myndighedernes er helt bestemt nødvendig. På landsplan er der for femte år i træk, tal for at indholdet af pesticider er stigende – p.t. er 55,7 % af drikkevandsboringerne ramt.

Drikkevand.

For at imødegå de stigende trusler med forurening af grundvandet og det rene drikkevand, er det nødvendigt med en løbende og udvidet overvågning. Med udsendelse af to nye bekendtgørelser (Miljøministeriet juni 2024) og vejledning om boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) (Miljøstyrelsen 28. oktober 2024) har kommunerne og politikerne fået et fornyet og udvidet redskab til at begrænse tilladelser til erhvervsmæssige og ikke-erhvervsmæssige anvendelser af pesticider, hvis det vurderes, at der er en trussel mod grundvandet på relevante arealer.

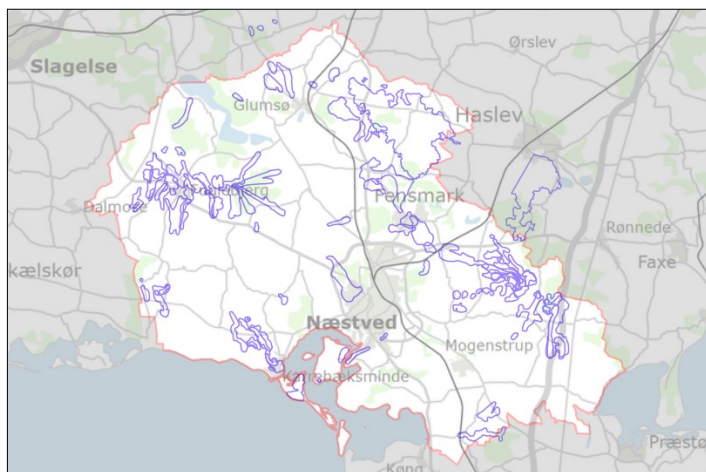
Miljøstyrelsen følger nøje med i indberetninger fra kommunerne om risikovurderingerne og alle BNBO bør hurtigst muligt og inden den fastsatte frist den 1. marts 2025 gøres pesticidfrie ved, at kommunen træffer afgørelse herom.

Indvindingsoplande og grundvandsparker.

Der er behov for, at indvindingsoplande og Områder med Særlige Drikkevandsinteresser (OSD) sikres ved forbud mod brug af sprøjtegifte. Områderne hvor drikkevandet dannes og hentes ind til drikkevandsboringerne, kan blive rammer for mere økologisk landbrug, bæredygtig skovdrift eller sammenhængende naturområder.

Næstved Kommune skal have fokus på de områder, hvor man "dyrker vand" og aktivt understøtter etablering af de såkaldte "grundvandsparker", hvor der hverken bliver brugt eller opbevaret miljøfarlige stoffer. Disse parker vil så kunne mere end bare beskytte grundvandet. De kan også bruges til at nå målsætninger om at rejse ny skov eller etablere nye naturområder. En multifunktionel arealanvendelse, der opfylder flere behov på det samme areal.

Illustrationen til højre er fra kommunens kortværk og viser med de lilla markeringer, hvor der hovedsageligt dannes grundvand. Her er der grund til at tænke langt, når der skal besluttet nye anlægsarbejder. Kortværket indeholder også udpegningerne omkring OSD og BNBO, - så kommunen har ingen undskyldning for ikke at holde øje med hvad der sker i landskabet i dag.

Miljøstyrelsens vejledning vedrørende BNBO har for nylig været i høring. Det fremgår af vejledningen, at kommunerne har metodefrihed i forbindelse med de risikovurderinger, som skal udarbejdes for BNBO.

Det er således kommunen der vurderer og træffer politisk beslutning om, hvornår der er behov for indsats mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider samt hvornår en risiko er acceptabel.

Det er op til kommunen at træffe beslutning om risikovurdering og politisk handling i forhold til ikke-erhvervsmæssig anvendelse af pesticider.

Indsatsen skal som minimum medføre varig sikring af pesticidfri drift.

Kommunen skal understøtte etablering af "grundvandsparker" i relation til en multifunktionel arealanvendelse

Det er op til den enkelte kommune at vurdere og træffe beslutning om, hvorvidt datagrundlaget for risikovurderingerne er tilstrækkelig.

Næstved Kommune har udpeget hvor de boringsnære beskyttelsesområder er placeret og i hvilken funktionel risiko de befinder sig (Rapport fra Rambøll 2020). Men derudover mangler borgerne oplysninger om hvorledes det går med overvågningen og om de ovennævnte 5 punkter giver anledning til, at der skal handles. Mere åbenhed om dette vigtige område for vores fremtid – tak.

DN Næstveds anbefaler:

At Politikerne i Næstved kommune tager godt imod den nye vejledning om boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) ved politisk at understøtte det myndighedsarbejde som forvaltningen i kommunen nu skal udføre.

Desuden, at der foretages risikovurdering af ikke-erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, som den nye vejledning muliggør. Det kan fx dreje sig om kommunens arealer, fællesarealer i boligforeninger, hoteller og andre private arealer.

At kommunen som minimum følger de vejledninger, som KL udmelder i forhold til løbende overvågning og tilsyn. Og – at der sker en konsekvent og løbende åbenhed om dette overfor kommunens borgere.

At der aktivt planlægges for at landbrugsdriften på de registrerede OSD-områder ikke bruger nogen form for kemikalier. Og der intensiveres overvågning, hvis der fortsat er traditionel landbrugsdrift.

Forbedring af vandløb og søer

I Næstved Kommune er vi beriget med en af Sjællands smukkeste søer – Tystrup-Bavelse Søen. Søer fungerer som rekreative og naturskønne områder for mange borgere. Men de er også vigtige økosystemer som rummer potentielle for et rigere dyreliv end det er tilfældet i dag. De fleste søer og vandløb har dog en række udfordringer der truer naturtilstanden og dyrelivet.

Vi har også en interessant og dragende natur omkring det vi omtaler som Dobbeltkysten mod Smålandsfarvandet. Stort set alle vandløbene i Næstved Kommune er af ringe eller moderate økologiske tilstande, og ender i dette kystvand. De ringe tilstande i søer og vandløb får i sidste ende betydning for vandkvaliteten i havet

Vandarealernes umiddelbare skønhed og værdi på overfladen står således i kontrast til situationen under overfladen. De største trusler mod vandkvaliteten er tilførslen af næringsstoffer fra oplandet i form af udvaskning af fosfor og kvælstof fra landbrugsarealer og regnvandsbetingede overløb grundet manglende kapacitet i kloaksystemet.

DN Næstved anbefaler:

Næstved Kommune bør prioritere at udbygge kloaksepareringen til at imødekomme nutidens øgede regnvandshændelser så overløb til vandmiljøet undgås.

Arbejdet med etablering af forsinkelsesbassiner bør fremmes for at undgå miljøfremmede stoffer.

Dialogen med landbruget bør styrkes med henblik på at oprette zoner til optag af fosfor og kvælstof og/eller udtagning af lavbundsjord.

Næstved Kommune bør styrke overvågningen af søer og vandløbs tilstand med henblik på at styrke indsatserne der hvor de forekommer allermost nødvendige.

Naturen ind i råstofgravene.

En færdig udnyttet grusgrav fremstår som det mest naturforladte. Tidligere tillagde man det betydning, at gravene blev reetableret med råjord, muld og med plantede grupper af træer og buske. Erfaringerne i nyere tid er, at der med tiden indfinder sig også en righoldig natur på den tørre og næringsfattige jord helt af sig selv. Det hører f.eks. ikke til sjældenheder, at der er orkideer i tidligere grusgrave.

Processen er spændende at følge. Trævæksten fra de eksisterende omkringliggende hegn og skovfelter breder sig ind i området. Enkelte træsorter kan blive dominerende og skygge mangfoldigheden væk, og dermed har kommunen også her en vigtig regulerende rolle. De tidligere grusgrave skal i lighed med hvad der sker i den lysåbne skov på de næringsfattige jorder, plejes ud fra en præcis indsats.

De færdig udnyttede gravefelter får tinglyst fredskovsbestemmelser (dog uden beskyttelseszone), og når naturen indfinder sig skal områderne forvaltes efter bestemmelser i naturbeskyttelseslovens §3, hvor der er offentlig adgang med mindre der afholdes jagt.

DN Næstved anbefaler:

At der etableres rekreative muligheder for borgerne i de tidligere grusgrave, gerne med badesøer, shelterpladser og stier, som samtidig respekterer muligheden for at naturen kan udfolde sig på sine egne betingelser.

Der skal planlægges for at disse nye naturområder står i forbindelse med eksisterende skove og lavbundsområder. Herved skabes der større sammenhængende arealer til gavn for den robuste biodiversitet.

Især de store grusgrave er ofte under udnyttelse i mange år (30-50 år er ikke ualmindeligt). Der bør derfor laves aftaler om gravenes successive omskabelse til natur, - altså mens der stadig graves. Og kommunerne bør over for regionen pointere sine interesser på dette felt

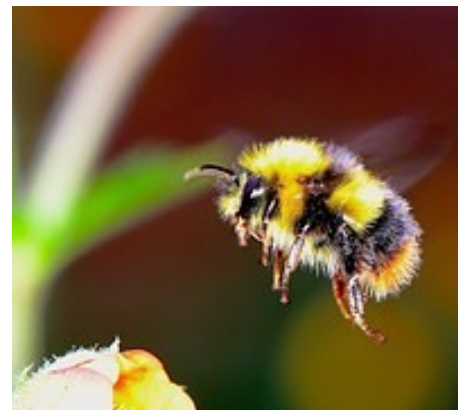
Ofte ejes de tidligere grave af ejere, der har en fortidig opfattelse af, hvem der må færdes i området. Kommunen skal derfor have for øje, at der ikke sker overtrædelser af bestemmelser om skiltning og den uhindrede adgang.

Vores ansvar for det sjældne

På hele kloden er naturen trængt og mangler plads. Bestandene af de forskellige dyrearter er under en dramatisk tilbagegang. Også i Danmark. I EU's habitatdirektiv bilag 4 er optaget en række dyrearter, der er truet af udryddelse og som derfor lovgivningsmæssigt skal have en særlig beskyttelse. Bilag 4-arter er der grund til at fremhæve, fordi de netop er følsomme over for vores planlagte forbrug af landskab og natur til menneskenes "eget brug", - byformål, vejanlæg, idrætsarealer og landbrug. Det drejer sig f.eks. om: Hasselmus, Markfirben, Flagermus, Salamander, flere sommerfuglearter og forskellige tudser.

Den videre betydning

Disse arter bliver ofte fremhævet hvis de optræder på arealer som bliver udlagt til byformål. Borgere der er modstandere af anlæggene kaster disse dyr ind i modstandsarbejdet. Og mange af kommunens borgere kender kun til disse dyr fordi de bliver omtalt ved disse lejligheder.

Men der er en anden og vigtigere grund til at disse dyr skal beskyttes. At de overhovedet eksisterer på forskellige arealer skyldes netop at de er afhængig af andre bestemte og sammenhængende naturforhold end de selv er her over. Og når der f.eks. er flagermus til stede skyldes det, at der eksisterer et relativt mangfoldigt insektliv. Og det mangfoldige insektliv er netop vigtigt også for menneskenes liv på jorden. Faktisk lever vi af at træer, buske og urter bliver bestøvet af insekter.

DN Næstved anbefaler:

Beskyttelse og bevaring af eksisterende levesteder er vigtigt at beskytte i de nuværende naturområder, hvor bilag 4 arterne findes. For eksempel har Hasselmusen behov for ung kratkov og er dybt afhængig af, at der bliver plantet ny skov i tilknytning til eksisterende levesteder. Flagermusen har behov for større varieret og urørt natur, Markfirbenet for tørre solrige steder, Salamander, Frøer og Tudser for mindre forskellige søer så de kan vandre osv.

Etablering af redekasser og rede-steder.

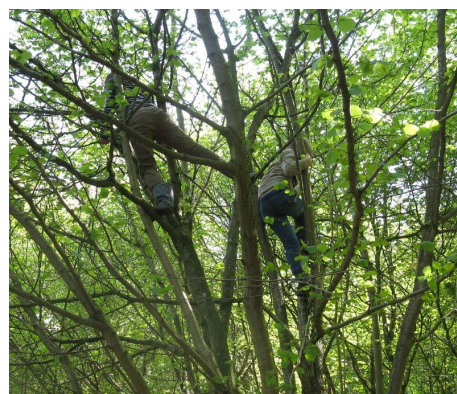
Kortlægning af de eksisterende og truede bilag 4 arter, så kommunens administration allerede ved en indkomne ansøgning om et anlæg kan tage stilling til om eller hvorvidt ønskerne kan realiseres. Endvidere for at kunne vurdere om - og hvorvidt bestanden er i frem- eller tilbagegang, og for at skabe grundlag for at aktørerne kan træffe nye målrettede foranstaltninger.

Sammenhængende naturområder. Bilag 4-arterne og insekternes har brug for at bevæge sig mellem fødekilder og skjulesteder eller for at forbinde ellers isolerede populationer. Kommunen må derfor arbejde på at skabe sammenhængende og forskelligartet natur eller at genoprette "grønne korridorer" og sikre arterne egnede levesteder. Det er et hensyn, der skal indgå ved fremtidige kommuneplaner, lokalplaner og de løbende myndighedsafgørelser.

Naturlæde hos børn og unge

"Kan disse bær spises, eller er de mon giftige?" Det er et helt simpelt spørgsmål, som det er vigtigt at kende svaret på. Uden basal viden er det svært for børn at begå sig i naturen. Hvad kan man gøre, hvad skal man lade være med, og hvordan skal man i det hele taget forstå meningen med naturen og dens samspil med os mennesker?

Hvis børn og unge skal have glæde af naturen og være med til at passe på den, skal de lære om den. Indsigt, konkret viden og gode oplevelser er nøgleord, når respekt og interesse for alle naturens mangfoldige organismer skal opbygges. Sådan har det altid været, men forskellen er, at det ikke længere sker af sig selv. Tidligere var børn mere udendørs og gjorde sig erfaringer, ligesom den grundlæggende naturlæring oftest blev overleveret fra generation til generation gennem fælles daglige gøremål med at skaffe brød på bordet, passe dyr og dyrke afgrøder.

Den livsform er så efterhånden mere eller mindre udfaset og erstattet af nye levemåder, og det er der i og for sig ikke noget galt ved. Men det betyder, at vi så er nødt til at finde på noget andet. Når man ikke længere hjælper til i køkkenhaven eller går med i marken for at hakke roer og hente koen hjem, kommer man nemt til at mangle viden, erfaring og forståelse i forhold til den natur, man selv skal være med til at værne om og på et tidspunkt give videre i arv til den næste generation. Skal man udfylde den rolle, skal man have lært at reflektere over sit eget forhold til naturen.

Nutidens børn og unge tilbringer langt det meste af dagligdagen i daginstitutioner, skoler og fritidsordninger, og derfor er det nødvendigt også her læringen skal foregå, når det handler om at leve i og med naturen.

DN Næstved anbefaler:

Udvikling og implementering af en grøn børne-/skolepolitisk plan, der definerer og kvalificerer formidling af naturkundskab som en vægtig del af den almindelse, skoler og institutioner har til opgave at tilføre vores børn og unge. Planens hovedfokus bør være baseret på trivsel, sundhed og naturforståelse som et samlet hele.

Åbning af flere naturskoler (- centre) til støtte for naturvejledningen. Her kan Dybsø Naturcenter tjene som model.

Indretning af folkeskolernes/daginstitutionernes fysiske rammer, så de konkret understøtter motiverende oplevelser og udfoldelser med relevans for naturformidling og den ønskede læring. Idéer kunne være: Nyplantning af træer og buske af skolebørn, etablering af skole- og institutions haver til dyrkning af spiselige afgrøder og mere eksperimentelle projekter med fx vilde blomster og insekter – alt sammen gerne i samarbejde med lokale ildsjæle, videns personer og lodsejere m.v.

Stier i naturen giver flere der oplever naturen

Et godt og gennemtænkt stisystem kan gøre Næstved attraktiv for tilflyttere, øge sundhed, rekreation, i bedste fald reducere CO2 udledning fra biltrafik, og kan dermed bidrage til at opfylde verdensmålene for Sundhed og trivsel (VM3) og Bæredygtige byer og lokalsamfund (VM 11). Det vil også tale positivt ind i ønsket om mere borgerinddragelse i den grønne omstilling, ved at tilbyde en større tilknytning til naturen.

Der findes allerede mange gode rekreative stier i Næstved Kommune. Både til kondiformål (hjerTESTIER, mountainbike, kondiløb mv) og til vandring, cykling og ridning i naturen. Ikke alle disse ønsker kan tilgodeses på én gang. Udøvelse af mountainbike-sporten skræmmer f.eks. dyrelivet og det generer ofte den meget store del af borgerne der blot har lyst til at nyde naturen i fred, som den nu én gang er. Og husk: Naturen er noget i sig selv.

Stier er i dag en integreret del af byplanlægningen. Byer bindes sammen og børn og voksne skal trykt kunne færdes til- og fra arbejde og fritidsinteresser. Selvom vi har mange stier, lige fra gamle kirkestier til nye Spor i landskabet, er der også lokalområder uden stier. Og forbindelsesveje, lokale og imellem byerne, som ikke længere er egnede til gående og cyklister på grund af biltrafikken.

Nem og hurtig adgang til natur, hvor borgere bor. Stier bruges af borgere i alle aldre. Stier skal tilgodeses både børn, voksne, handicappede, unge og gamle, hundeluftere, løbere og vandrere. Stier bruges af naturskere og til gang, løb og rekreation. Derfor er der brug for både at tænke på forbindelseslinjer, variation i naturtyper og rundture af forskellige længder. Planlægning kunne foregå i samarbejde med DN, Friluftsrådet, Grønt Råd m. fl..

Stier bruges også som samfærdselsårer og skal forbinde steder, der er vigtige for menneskers dagligdag (f.eks. institutioner, klubber, indhandlingsmuligheder og behandlingssteder). Stier har især en praktisk funktion for dem, der ikke har eller kan køre bil og for dem, hvor bilvejen er for farlig, fx voksne med barnevogne eller på trehjulede cykler, små cyklister osv.

Stier kræver vedligeholdelse for at blive brugt. Det kan både være slåning af græs og/eller kratbevoksning og etablering af gangbroer. Eller vedligeholdelse af og rydning omkring skiltning. Der er plads til forbedring flere steder.

DN Næstved anbefaler:

Kommunen skal forbindes via stisystemer, som er sikre for gående og cyklende

Flere forbindelser mellem stisystemer og anlæggelse af nye stier, særligt i og omkring mindre landsbyer, hvor en genåbning af gamle stier langs skel kan komme på tale, gerne i samarbejde med bylaugene på landet.

En rutine for og midler til vedligeholdelse af stier og skiltning. Mulige samarbejdspartnere kunne være bylaugene, lokalråd og frivillige i sportsforeninger mv.

Et godt planlagt og afmærket stisystem skal også kendes for at blive brugt. Formidling kan f.eks. foregå i samarbejde med skoler og andre institutioner. Gavn og glæde ved stier skal formidles

Natur- og nationalparker

Naturstyrelsen igangsætter i 2025 en forundersøgelse i Smålandsfarvandet for at vurdere, om området egner sig til at blive en ny nationalpark. Dette vil give flere muligheder for at realisere natur- og friluftslivsprojekter i området.

Nationalparkerne skal bl.a. styrke formidlingen af områdernes betydningsfulde natur- og kulturværdier, for at bevare og styrke naturens kvalitet og mangfoldighed og for at skabe større sammenhængende naturområder og landskaber af national og international betydning.

En forundersøgelse består af en gennemgang af naturområder og kulturhistorie, en landskabsanalyse og en vurdering af potentialet for turisme og erhverv. Samtidig er formålet at afklare den lokale opbakning som er en forudsætning for en fremtidig udpegning. Der skal derfor afholdes en lang række borgermøder, ekskursioner og workshops samt sikres inddragelse af lokale ressourcepersoner. Mere natur i disse nationalparker kommer ikke af sig selv. Og kommunerne skal rent faktisk have viljen til at afsætte ressourcerne for at genskabe naturen.

DN Næstved anbefaler:

Næstved Kommune tager initiativer over for de øvrige kommuner omkring Smålandshavet m.h.p. en fælles positiv henvendelse til Naturstyrelsen om opbakning til idéen.

Mærkesager for Naturfredningsforeningen i Næstved:

Urørt Skov og Den grønne Trepert

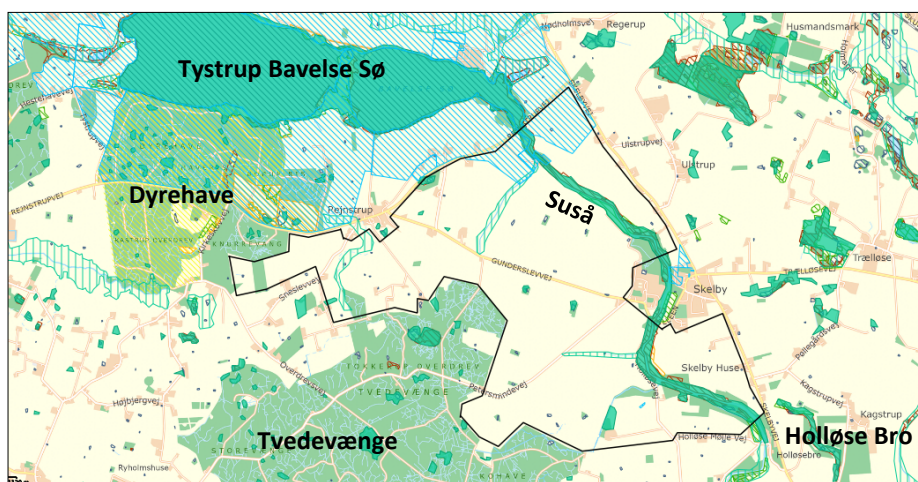
På de kommende sider (13 - 15) præsenterer vi vores mærkesager. Vi vil nøje følge udviklingen i udtagningsprocessen ved den Lokale Trepert og Næstved kommunes efterfølgende myndighedsudøvelse. Begge parter rolle er defineret og målene for de landbrugsarealer der skal udtages af landbrugets omdrift kan ikke fraviges. De eksisterende skove, overdrevsbiotoper, åer og lavbunds natur skal vokse i omfang. Vi vil især fokusere på følgende 3 forhold:

At nye naturområder etableres så de binder eksisterende naturområder sammen – danner bro mellem skov, overdrev og mose, og dermed giver større områder til gavn for en større biodiversitet.

At det vedtagne forhold mellem ny produktionsskov (60%) og ny urørt skov (40%) bliver opfyldt her i kommunen.

At det bestræbes at etableres urørt skov i de områder (landskaber) hvor der i forvejen er et højt naturindhold.

På eksemplerne herunder forslås de "urørte" skove placeret inden for den sorte afgrænsning. Den rækker flere steder ind over kommunens udpegning af de negative skovrejsningsfelter og forudsætter derfor en planændring.

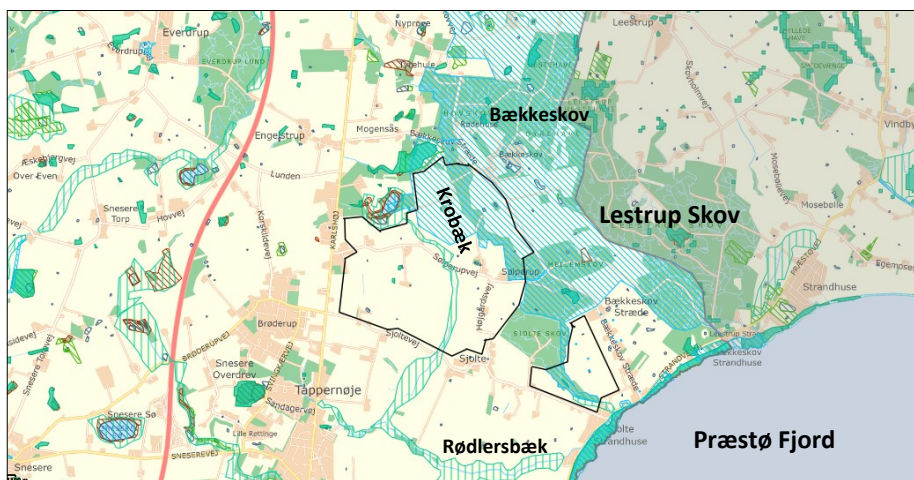

< Eksempel 1 mellem Dyrehave og Holløse Bro. Vandopland Smålandshavet, Susåen.

Skovene Dyrehave og Tvedevænge der har et højt naturindhold forbindes med Susåen. Ejendomsstrukturen er overvejende præget af store jordbrug. Det må skønnes at urørt skov giver et betydelig kvælstof nedslag og et forøget naturindhold (biodiversitet) på dette sted.

Eksempel 2 mellem Bækkeskov > og Tappernøje. Vandopland Østersøen, Præstø Fjord, Rødlersbæk.

Skovene og ådals-bevoksningen omkring Krobæk har et højt naturindhold. Ejendomsstrukturen er overvejende præget af større jordbrug. Det må skønnes at urørt skov på dette sted giver en forøget biodiversitet.

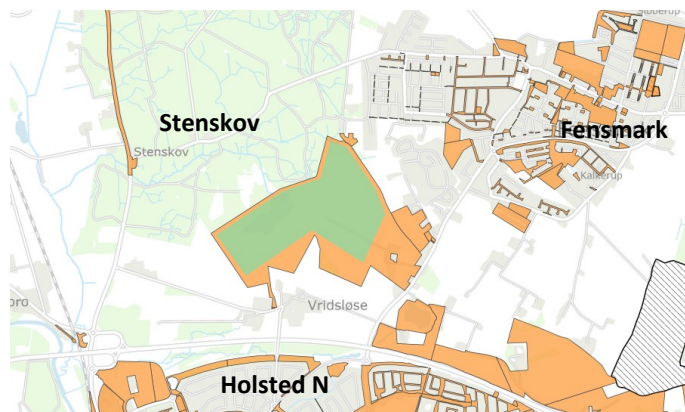
< Eksempel 3 mellem Brandelev Mose og Åside. Vandopland Smålandshavet, Fladså, Snesere Bæk.

Naturen hvor Mogenstrup Ås starter er i dag moderat righoldig. Til gengæld er der et stort potentiale ved at sammenkæde Åsen og den færdiggravede grusgrav med Brandelev Mose og mosen nord-vest for Åside. Der er stadig arealmæssigt noget opdelt ejendomsstruktur (mindre jordbrug).

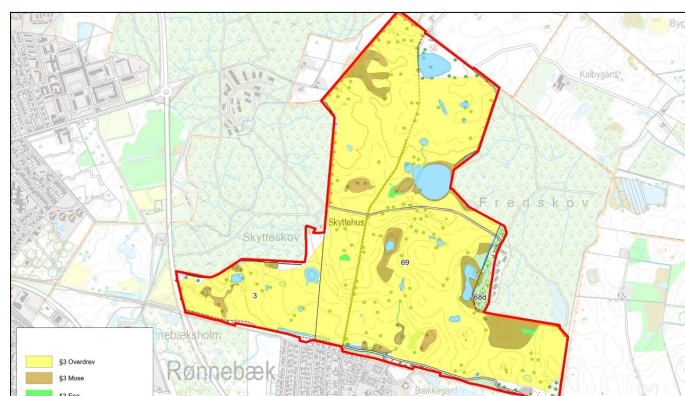
Skove i forbindelse med byudvikling.

Vi bakker op omkring kommunens strategisk opkøb af jord til byudvikling m.h.p., at de kommende boligområder får bolignær skov- og naturoplevelser. Der sker allerede nu i 2025 skovplantning på nogle af kommunens overskudsarealer. Husk at inddrage de nærmeste beboere i projekterne.

Det gamle militære øvelsesterræn.

Vi vil fastholde vores forslag om en "slumrende" fredning der udløses hvis militæret engang forlader området. Projektets afgrænsning og kendelsens indhold var diskuteret færdigt, men det blev afbrudt, da russerne rykkede ind i Ukraine. Vi har brug for kommunens offensiv og positive engagement i denne sag. Det er et "gratis"-forslag i kommunens økonomi. Og kommer vi i krig bruger militæret jo alligevel alle arealer – også de fredede.

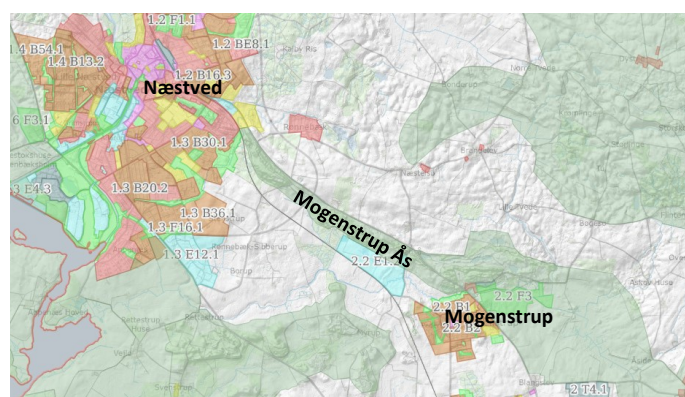
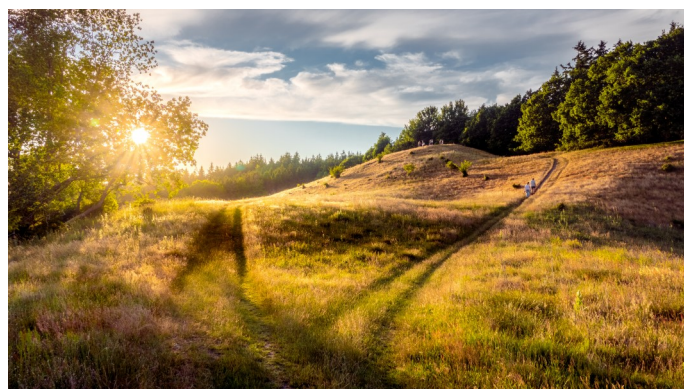

Mogenstrup Ås.

Vi mener at de endnu eksisterende rester af Åsen skal bevares og sikres – evt. ved fredning. Der skal tyndes ud i den gamle granplantning og genskabes en robust og bæredygtig natur på den grov sandede ås. Åsen var engang kendt som Danmarks længste, men en stor del er forsvundet inde i Næstved by, ved vejanlæg og grusgravning.

Der skal skabes meningsfuldt sammenhæng i et stiforløb mellem Vandtårnsbanken, Fruens Plantage, Fårebakkerne, Kirkeskoven og Stenskovene nord for Mogenstrup - og med de tilstødende arealer. Kommunen arbejder allerede på sagen, men der mangler sammenkædning af stiforløbene.

Der skal ske en afstemning af brugernes ønsker til arealet. Ingen – hverken vandrere eller MTB'ere har på forhånd forrang til stierne. Der skal være plads til det meget store flertal af borgere, der vil nyde naturen som den nu engang er.

Nylandsmosen

Vi foreslår at området der ligger ud til Dybså Fjord tilbageføres til naturtilstand. Der er tale om et af landets første indvindingsprojekter. Allerede Videnskabernes selskabs Kort fra 1770 havde dæmningen og det bagved liggende areal markeret som landområde. Det her angivne kort er fra 1899. Bemærk den store mose der efter ca. 130 år stadig ikke synes at være blevet til landbrug i omdrift. Her er tale om et stort potentiale af såvel reduktion af CO2 og kvælstof.

Nej til by-fortætning på de grønne områder.

Det er igennem årene gået hårdt ud over Næstveds grønne områder ved byudviklingen. Og nu er den gal igen. Der verserer i kommunen her i maj 2025 nogle skitser til højhuse (5-12 etager) mellem grænsen til den gamle middelalderby, den grønne profil ved Susåen og skovområdet ved Rådmandshaven – midtbyens sidste åndehul til naturen. I DN plejer vi kun at forholde os til det kommunen beslutter omkring naturområderne og naturindholdet. Men her træder kommunen nu over en grøn linje.

Desværre er det ofte således, at politikere hellere vil huskes for deres projekter til byvækst og motorveje end for byens grønne islæt og naturindhold. Vi håber at borgerne får talt vores politikere til fornuft.

Skal vi overhovedet have højhuse? Ja, - måske. I DN kan vi sagtens se meningen i, at vi i byerne skal bruge de udlagte byarealer med en højere udnyttelsesgrad. Det skåner forbruget af det omgivende landskab, og vi har ikke for meget af det med den rift der efterhånden er om alle arealer.

Vi vil derfor foreslå, at kommunen nu sætter alle sejl til med de tidligere tanker om byomdannelse af de gamle erhvervsarealer der ligger omkring havnen og kanalen. Det er selvfølgelig lidt mere kompliceret end at fortsætte med at sælge ud af de grønne arealer. Men det giver altså mening for de kommende generationer. Det er nu, - at den uheldige lokalplan i Rådmandshaven bør annulleres.

Her fra var der tidligere indblik til Munkebakken, som blev underkastet en idé-konkurrence. Vi er nogle stykker der stadig kan huske, da vi lod os forblænde af de 4 små punkthuse op langs Teatergade. De understregede landskabet, og der var en indbydende trappe fra hjørnet og op på bakken. Men det endte med noget helt andet.

Her til højre lå en parkeringsplads med et flot løvtag af nogle velvoksne og harmoniske træer. Udlændingestyrelsen fik et anmassende indtryk, og med en meget høj udnyttelsesgrad. Så høj, at der ikke blev plads til at 2 barnevogne kan passere hinanden på fortorvet. "Var der en arkitekt til stede".

For hver gang der kommer et skitseforslag på banen ved Rådmandshaven - stiger udnyttelsesgraden og byggehøjden. Illustrationen her er fra udkørslen ved Daniapladsen. Mellem bygningerne kan man ane kommunens administrationsbygning. Til højre for den 12 etages bygning er der ca. 75 m over til skovkanten - og her kommer der parkering.

Hvis det er her byens fremtid ligger, så er det vel tiden at komme i gang, for byomdannelse kræver også planlægning. Kommunens ejendomme der er markeret med en brun farve kan indgå. Og en høj udnyttelsesgrad vil næppe her genere mange borgere

Hold styr på tilladelserne

Vi har en række love, der er med til at påvirke natur og miljø i Næstved Kommune. *Planloven*, der sikrer en hensigtsmæssig arealforvaltning, beskytter landskabet og bl.a. værner mod ukontrolleret byggeri i det åbne land. *Naturbeskyttelsesloven*, der værner om naturen og sikrer lige adgang til den. *Miljøbeskyttelsesloven*, der sætter rammerne for et sundt miljø og sikrer mod forurening og skadelige miljøpåvirkninger. Disse love er forvaltningslove, hvor kommunen kan regulere i forb. m. tilladelser – det er landbrugsloven og skovloven ikke.

De tre nævnte love indeholder reglen om, at kommunen er tilsynsmyndighed. Det vil sige, at de skal påse, at loven overholdes. Det fremgår af kapitel 12 i planloven, kapitel 11 i naturbeskyttelsesloven og kapitel 9 i miljøbeskyttelsesloven. Tilsynsmyndigheden – altså kommunen – har pligt til at reagere, når den bliver opmærksom på et ulovligt forhold, medmindre forholdet er af helt underordnet betydning, der kan begrundes.

Et ulovligt forhold kan, ifølge en vejledning på området, være en overtrædelse af lovgivningen. Men også overtrædelser af påbud eller forbud, eller overtrædelser af lokalplaner, hvor kommunen som tilsynsmyndighed har pligt til at reagere. Der er eksempler på, at der tillades terrænregulering under betegnelsen ”jordforbedring” uden, at det efterprøves om der i virkeligheden er tale om jorddeponi som giver ejeren en indtægt. Hvad er det der giver et bedre dyrkningsgrundlag ved at lægge 50 cm råjord ud fra en Københavnsk byggeplads?

I Næstved har vi desværre oplevet, at Næstved Kommune forlader de intentioner og vilkår, som kommunen oprindeligt fik opslutning til igennem lokalplanens udarbejdelse, - f.eks. ved den evigt voksende udnyttelsesgrad på Munkebakken, eller når en erhvervsejendom på landet vokser ind i, at der skal en lokalplan til for det der ønskes. Eller man forsømmer at henvise erhverv til allerede udlagte erhvervsområder til formålet. Der vedtages lokalplaner med vilkår, hvorfra der så alligevel gives dispensation. Og man er tilbøjelig til at planlægge for allerede etablerede ulovlige aktiviteter - med en lovliggørende lokalplan osv. osv. Endvidere er der en tendens til at kommunen tolker projekter uden for byzonerne til, at der kun gives landzonetilladelse, hvor der retteligt burde lokalplanlægges, så borgerne får indflydelse på det der ønskes.

Alt dette er et problem, der giver risiko for, at virksomheder og borgere tyr til selvtægt. Hvis tilsynet ikke længere opfattes som effektivt, vil der forståeligt nok brede sig en opfattelse af, at det betaler sig at handle ”på egen hånd”. Denne opfattelse understøttes så af, at Næstved Kommune gør det nemmere at få syndsforladelse end at få tilladelse.

DN Næstved anbefaler

Det er vigtigt, at der administreres i overensstemmelse med lovgivningens formål og intension. Vi vil derfor foreslå, at Næstved Kommune strammer op på praksis.

At ændre i administrationsgrundlaget for planloven, naturbeskyttelsesloven og miljøbeskyttelsesloven, så der som udgangspunkt altid følges op på stillede vilkår.

At afsætte de fornødne personale ressourcer, som muliggør en ændret praksis.

Kære kommune: Få nu borgerne med

Inddragelse af borgerne er vigtig, når den grønne dagsorden skal håndteres og føre til holdbare løsninger, for det er jo i høj grad også borgerne, der skal løfte opgaverne og ændre levevis til en mere bæredygtig dagligdag.

Derfor bør borgerne gives bedst mulige betingelser til at skaffe sig indflydelse, og det selvfølgelig stadig gennem de allerede eksisterende offentlige høringer, borgermøder, helhedsplaner for det åbne land og lignende, men også gerne inviteret mere direkte ind i både analysefaser og beslutningsprocesser, når det gælder klima og

miljø. Dertil kan der også foreslås øget brug af frivillige aktører/hjælpere til mange konkrete og praktiske opgaver, sådan at alle niveauer af borgerinddragelse generelt indføres i såvel planlægning som realisering af fremtidens grønne løsninger.

Skal muligheden for inddragelse virke tiltrækkende og engagerende, må det omhandle alle relevante emner og tiltag. I den forbindelse kunne det være oplagt at skabe øget samarbejde og netværk med lokalråd, daginstitutioner, skoler, grundejerforeninger, bylaug, boligforeninger, spejdergrupper, idrætsforeninger og mange andre, som gennem deres funktion og nære borgerkontakt kan fungere som skabere og katalysatorer af de enkelte opgaver. Som et eksempel på dette kan nævnes et konkret tiltag som beskrevet i afsnittet: Skab naturglæde hos børn og unge, hvor etablering og drift af skolehaver ved kommunens folkeskoler kunne forankres i en slags projektfællesskab mellem skole, forældre, naboer, lodsejere, interesseorganisationer m.fl.

Politisk kræver det mod at tilbyde mere direkte indflydelse til borgerne, og fra borgernes side kræver det ansvarsbevidsthed og engagement. Det er ikke nødvendigvis altid lige nemt, men det er til gengæld spændende. Og i lyset af de truende klimaforandringer bør det ikke forblive uprøvet.

DN Næstved anbefaler

Udarbejdelser af helhedsplaner for det åbne land som overordnet redskab og igangsætter for den borgerinddragelse, som gerne skal mobiliseres og hjælpes på vej.

Øget samarbejde med lokalråd, daginstitutioner, skoler, idrætsforeninger, spejdergrupper og mange andre interessegrupper/-foreninger, som gennem deres funktion og nære borgerkontakt kan fungere som engagerende bindeled til borgerne.

Fire-års-takten i fornyelsen af kommuneplanen bør ændres, så vores folkevalgte bruger de første 2 år af deres valgperioden til at udarbejde en planstrategi og et kommuneplanforslag, - og så efterfølgende kan stræbe efter at realisere planen de sidste 2 år. Det ville betyde at man kunne "gå til valg på en plan". Endvidere - at det der så vedtages i planen bliver man mere tydeligt ansvarlig overfor. I dag vedtages kommuneplanen på det sidste møde af det aftrædende byråd når valget har afgjort om man stadig er i byrådet, og man kan så derefter krybe i skjul med sine "planer".

Spørg ikke vores politikere
hvad de kan gøre for dig.

Spørg i stedet politikerne hvad
vi alle i fælleskab kan gøre for
klimaet og naturen.